

Asia: VN/33963/2024

(Suomenkielinen lausuntoaika on päättynyt 10.2.2026 eikä tämän jälkeen tulleita lausuntoja huomioida.) Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Österbottens handelskammare tackar för möjligheten att avge sitt utlåtande över regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration samt lagar som hänför sig till denna.

Finlands befolkningsutveckling innebär att företagens behov av internationell arbetskraft kommer att öka under de kommande åren. Den sjunkande nativiteten skärper konkurrensen om kompetens och understryker vikten av en effektiv integration som leder till snabb sysselsättning. Österbottens handelskammare ser därför positivt på att integrationsutbildningen reformeras och att kopplingen till arbetslivet och sysselsättning stärks. Utvecklingen av språkkunskaper är en central förutsättning för sysselsättning. Utbildningen bör i allt högre grad stödja en snabb övergång till arbetsmarknaden och motsvara arbetsgivarnas kompetensbehov.

I propositionsutkastet centraliseras integrations- och läskunnighetsutbildningen till arbetskraftsutbildningen, samtidigt som styrnings- och statsandelssystemet inom det fria bildningsarbetet avvecklas. Betydande nedskärningar föreslås även i finansieringen av integrationsfrämjande åtgärder. Sammantaget försämrar detta de integrerandes utbildningsmöjligheter och kommunernas faktiska förutsättningar att ordna tjänster, ökar de regionala skillnaderna och äventyrar verksamhetsförutsättningarna för det fria bildningsarbetets nätverk av läroanstalter, särskilt folkhögskolorna.

Att säkerställa utbildningsmöjligheter för en flerspråkig befolkning har länge varit en central del av uppdraget för aktörerna inom det fria bildningsarbetet. I takt med att befolkningen blir allt mer

flerspråkig är det nödvändigt att säkerställa att senare studier och sysselsättning för personer med invandrabakgrund inte förhindras på grund av bristande språkkunskaper, grundläggande färdigheter eller samhällskompetens. Läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet har en särskild förmåga att nå och stödja de grupper som löper risk att hamna utanför utbildning.

Ett genomförande av propositionen i enlighet med det utkast som utarbetats av arbets- och näringsministeriet skulle minska utbildningens tillgänglighet och försvaga regionernas livskraft.

Personer med invandrabakgrund har inte i tillräcklig utsträckning integrerats i det finländska utbildningssystemet. Denna klyfta riskerar att fördjupas om utbildning inom det fria bildningsarbetet och den grundläggande utbildningen för vuxna integreras i sysselsättningsåtgärder, där etablerade system och verksamhetsmodeller för att bedöma läranderesultat samt följa upp studerandeantal och prestationer saknas. I Österbotten finns särskild oro för de svenskspråkiga folkhögskolorna, som är betydande aktörer inom den svenskspråkiga integrationsutbildningen.

När integrationsutbildning ordnas inom utbildningssystemet kan resultaten och genomslagskraften följas upp på ett effektivt och systematiskt sätt. Läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet kan även stödja andra utbildningsanordnare i ordnandet av språkutbildning så att studerandes framsteg inom yrkesutbildning och högskoleutbildning påskyndas. Det är svårt att uppnå motsvarande helhet genom upphandlade, fristående utbildningar.

I Finland måste det säkerställas att alla kan övergå till arbetslivet med den kompetens som arbetsmarknaden förutsätter. Näringslivets utvecklingsförutsättningar får inte försvåras genom att tillgången till kompetent arbetskraft försämras. Den integrationsutbildning som ges vid läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet stöder företagets kompetensförsörjning och regionernas livskraft. Läroanstalterna kan säkerställa utbildning även i områden där annat utbildningsutbud saknas. Detta förutsätter att uppdraget definieras i utbildningslagstiftningen och att tillräckliga ekonomiska resurser tryggas.

Österbottens handelskammare föreslår att det fria bildningsarbetets uppdrag inom invandrarutbildningen bibehålls i lagen, med en skrivning som tydliggör att rollen är kompletterande i förhållande till arbetskraftsutbildningen.

Integration kan inte enbart betraktas som en arbetskraftspolitisk åtgärd utan måste ses ur ett bredare samhällsperspektiv. Det ska finnas tillräckliga möjligheter att förvärva språk- och samhällsfärdigheter så att individen och dennes familj kan vara en aktiv del av samhället.

Det fria bildningsarbetet bör därför även fortsättningsvis ha uppgiften att ordna utbildning för personer med invandrarbakgrund. Lagen bör definiera följande uppgifter för det fria bildningsarbetet:

- Möjligheten för målgruppen (personer med integrationsplan) att delta i studier inom det fria bildningsarbetet ska kvarstå. Efter avslutad arbetskraftspolitisk integrationsutbildning ska individen kunna delta i språk- och samhällsutbildningar inom det fria bildningsarbetet, både med och utan integrationsplan.
- Personer med invandrarbakgrund som omfattas av läroplikt ska kunna delta i språk- och samhällsutbildning efter avslutad grundläggande utbildning, om detta främjar deras fortsatta studier.
- Grundläggande litteracitetsutbildning ska fortsatt kunna ordnas inom det fria bildningsarbetet, som har etablerad kompetens och fungerande utbildningsmodeller för denna särskilt sårbara målgrupp.
- Grundläggande läs- och skrivfärdigheter är en grundläggande rättighet oavsett ålder och en förutsättning för delaktighet i samhället.
- Grundläggande utbildning för vuxna ska vara tillgänglig för alla. Den föreslagna åldersgränsen på 30 år bör avskaffas, eftersom en sådan gräns är diskriminerande och leder till ojämlikt bemötande.
- Lagändringarna som berör lagen om fritt bildningsarbete bör träda i kraft den 31 juli 2027. Detta ger läroanstalterna möjlighet att slutföra utbildningar som påbörjats under 2026 samt vidta nödvändiga anpassningsåtgärder.

Avskaffandet av folkhögskolornas och det fria bildningsarbetets integrationsutbildning skulle innebära en betydande samhällelig förlust. Dessa utbildningar har visat sig vara effektiva, inkluderande och flexibla, särskilt vid snabba behov såsom mottagandet av ukrainska flyktingar år 2022.

Att montera ned dessa strukturer riskerar att leda till utanförskap, polarisering och ökade samhällskostnader.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

-

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

-

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

-

Muut huomiot

-

Erkkilä Paula
Pohjanmaan kauppakamari